

Sundheds- og Ældreministeriet

Enhed: AELSAM
Sagsbeh.: SUMLFI/DEPSHL
Koordineret med:
Sagsnr.: 1705051
Dok. nr.: 413662
Dato: 24-08-2017

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

[Sundheds- og Ældreudvalget, Christiansborg, d. 24. august 2017, kl. 15-16.30]

Først og fremmest tak til spørgeren for invitationen til samrådet her i dag.

For det giver os en mulighed for sammen at tale om noget af det mest fundamentale i den pleje og omsorg, som vi giver svage ældre borgere i Danmark, nemlig værdighed og tryghed i plejen.

Samrådsspørgsmål DØ handler om faste teams i ældreplejen og antallet af hjælpere, der kommer i borgerens hjem.

Samrådsspørgsmål DÅ handler om, hvordan der tages individuelle hensyn i kommunernes visitation af deres borgere til plejeboliger.

Jeg ser det som en af mine vigtigste opgaver som ældreminister at skabe de bedste rammer for en værdig ældrepleje for alle ældre borgere, der måtte få brug for hjælp.

Det er uendelig vigtigt, at den enkelte bevarer sin værdighed, også hvis de skulle miste evnen til at klare sig selv. Det handler blandt andet om at kunne vælge til og fra. Om frit valg. Alle har ret til et godt liv – hele livet.

Derfor skal vi alle huske at møde den enkelte ældre med medmenneskelighed og respekt og forpligte hinanden på at sikre en værdig ældrepleje.

En ældrepleje, der hjælper os til at leve det liv, vi gerne selv vil, og som kan rumme al den forskellighed, vi mennesker repræsenterer.

Både denne regering og den tidligere Venstre-regering har vægtet ældreområdet meget højt og gennemført en række konkrete initiativer på området.

For en god og værdig ældrepleje er ikke være noget, vi bare taler om.

Ældreområdet blev for eksempel højt prioriteret i den seneste finanslovsaftale for 2017. Her blev regeringen og Dansk Folkeparti enige om at afsætte 2 milliarder kroner over fire år til at sikre en bedre ældrepleje.

Vi har blandt andet afsat 380 millioner kroner årligt til at give *alle* plejehjemsbeboere en halv times ekstra hjælp om ugen.

På den måde sikre vi penge til, at ældre, der flytter på plejehjem, stadig kan opleve at kunne bestemme over deres eget liv. For vi mener, at de ældre skal have mulighed for at gøre de ting, der giver livskvalitet for dem.

Det var også med finansloven for 2017, at vi afsatte 450 millioner kroner til bedre ældrepleje.

Kommunerne er allerede i fuld i gang med at bygge eller renovere næsten 800 køkkener landet over, og over 14.000 plejehjemsbeboere vil kunne se frem til at få mere frisklavet mad i fremtiden.

Senest har regeringen med aftalen om kommunernes økonomi for 2018 afsat 800 millioner kroner til mere kernevelværd, herunder særligt til ældreområdet til at understøtte kommunernes arbejde med at yde værdig pleje og omsorg for ældre borgere.

Derudover er der frigjort yderligere 500 millioner kroner, som kommunerne kan prioritere til mere kernevelværd.

Pengene kan eksempelvis gå til flere ansatte eller til flere aktiviteter for de ældre.

Og når vi taler om rammerne for en mere værdig ældrepleje, synes jeg også, det er helt centralt at nævne værdighedspolitikkerne.

For værdier er ikke meget værd, hvis ikke de skaber konkrete forbedringer for de ældre.

Derfor, som det vil være udvalget bekendt, har alle kommuner siden 2016 som noget nyt skulle udarbejde en værdighedspolitik for ældreplejen.

Det betyder, at alle 98 kommuner har tænkt over og er blevet enige om, hvordan en værdig og omsorgsfuld ældrepleje skal se ud hos lige præcis dem, og hvordan det skal afspejle sig i de tilbud, de giver ældre.

Det betyder også, at man som borger eller pårørende kan holde øje med, om kommunalbestyrelsen lever op til deres egne løfter i velfærdspolitikken.

Regeringspartierne har sammen med Dansk Folkeparti prioriteret 1 milliard kroner hvert år til netop at føre ambitionerne om en værdighed ældrepleje ud i livet.

I 2017 planlægger kommunerne for eksempel at bruge hele 86 procent af værdighedsmilliarden til løn. Der kommer altså flere ansatte i kommunerne, som kan yde omsorg og pleje.

Alt i alt er jeg utrolig glad på de ældres vegne for, at det er lykkedes at prioritere området på denne måde gennem de seneste år.

Og når jeg indleder med at gøre rede for, hvordan regeringen i samarbejde med Dansk Folkeparti i de seneste år har sat handling bag vores ambitioner for en værdig ældrepleje, ved at prioritere mange midler til centrale indsatser på området, så er det jo fordi, at det også danner baggrund for mine svar på dagens samrådsspørgsmål.

I samrådsspørgsmål DØ spørges der til, hvordan faste teams kan bidrage til at skabe mere værdighed i ældreplejen.

Jeg vil starte med at sige, at det naturligvis er et vigtigt element i en værdig ældrepleje, at den ældre borger føler sig tryk og tilpas med den hjælp, han eller hun får i sit eget hjem.

Vi drøftede spørgsmålet om faste teams i hjemmeplejen og antallet af hjælpere i borgerens hjem, da vi den 16. maj 2017 behandlede beslutningsforslag B 139 om faste teams i den kommunale ældrepleje.

Beslutningsforslaget var stillet af dagens spørger, fru Kirsten Normann Andersen, og jeg husker, at vi havde en god og konstruktiv debat om forslaget.

Min holdning til spørgsmålet har ikke ændret sig siden vi drøftede beslutningsforslaget.

Vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at skabe mest mulig kvalitet i plejen og omsorgen for vores svageste ældre. Det skal der ikke være tvivl om.

Og jeg anerkender fuldt ud, at det giver tryghed for den enkelte, når de mødes af den samme lille kreds af personale. Kendte ansigter skaber tryghed, ligesom det skaber ro, at personalet kender borgerens vaner og rutiner, og kan finde rundt i hjemmet.

Derfor vil færrest mulig forskellige medarbejdere i borgerens hjem altid vil være at foretrække.

Det bør derfor efter min opfattelse være et helt naturligt mål – for såvel kommunale som private leverandører af hjemmepleje – at den enkelte borger møder så få forskellige medarbejdere som muligt.

I regeringen sætter vi de overordnede rammer og har prioriteret ældre området højt med blandt andet de tiltag, jeg lige har fremhævet.

Men jeg vil også i dag gentage, at det er og bliver den enkelte kommunalbestyrelse, der til hver en tid har ansvaret for at tilrettelægge og organisere opgaverne i hjemmeplejen med den højeste kvalitet for borgerne.

Det er derfor kommunernes opgave, lokalt at sikre:

- At der ikke kommer flere forskellige medarbejdere i hjemmet end højst nødvendigt.
- Og at de medarbejdere, der kommer i hjemmet, har de nødvendige kompetencer.

Det hverken kan eller skal vi diktere her fra Christiansborg.

Det ville være at rykke ved essensen af det kommunale selvstyre. Det lokale ansvar. Og det vil være en styring i detaljen, som denne regering ikke ønsker.

Når det så er sagt, vil jeg også gerne sige, som jeg også fremhævede under drøftelsen af beslutningsforslaget, at jeg oplever, at kommunerne er meget opmærksomme på, hvad det betyder for borgerne at have færrest mulige forskellige mennesker i deres hjem, og at de forsøger at tilrettelægge arbejdet efter det.

Det fremgår blandt andet også af Hjemmehjælpskommissionens rapport fra 2013, ligesom KL i forbindelse med behandlingen af B 139 oplyste ministeriet om, at mange kommuner netop arbejder på så vidt muligt at sende samme medarbejdere ud til samme borger, når de planlægger fordeling af arbejdsopgaver.

Så uanset ambitionerne om færrest mulige forskellige medarbejdere i den enkelte ældres hjem, mener jeg også, at vi bør være realistiske og fair over for kommunerne og anerkende, at der altid vil være forskellige forhold, der kan påvirke planlægningen i det daglige.

For det *første* varetager hjemmeplejen en lang række forskellige opgaver lige fra praktisk hjælp som rengøring til mere komplekse plejeopgaver som for eksempel sårpleje.

De forskellige typer af opgaver kræver forskellige kompetencer og dermed besøg fra flere forskellige typer af medarbejdere for at hjælpen gives rigtigt.

For det *andet* kan der opstå uventede situationer, der gør, at man med kort varsel må ændre fordelingen af arbejdsopgaver og medarbejdere.

Der kan opstå akut sygdom hos en borger, som betyder, at en medarbejder må blive hos borgeren og ikke kan nå sit næste besøg. Og naturligvis spiller sygdom hos medarbejderne jo også en rolle i forhold til planlægningen.

Kvalitet i hjemmeplejen er jo netop også, at der er tilstrækkelig fleksibilitet til, at man kan udvise omsorg og omhyggelighed – også i akutte situationer.

Men det er ikke bare organiseringen og tilrettelæggelsen af hjemmeplejen, der har betydning for, hvor mange forskellige medarbejdere der kommer i borgerens hjem.

Den generelle udvikling på området stiller også flere krav til hjemmeplejen end tidligere, fordi mange af de ældre, som hjemmeplejen i dag tager hånd om, har mere komplekse plejebehov end vi så tidligere.

Det skyldes blandt andet den positive udvikling på sundhedsområdet, hvor lange hospitalsophold er forkortet. Resultatet er, at flere ældre i eget hjem ofte vil have behov for flere besøg hen over døgnet.

Samtidig betyder et mere komplekst sygdomsbillede blandt de ældre, at der stilles andre og højere krav til kompetencerne hos medarbejderne i hjemmeplejen.

Det er kommunerne også nødt til at tage hensyn til.

Det bringer mig videre til besvarelsen af samrådspørgsmål DÅ om kommunernes praksis for visitation til en plejebolig.

På det område er lovgivningen sådan set meget klar:

Hver enkelt borger skal have den hjælp, borgeren har brug for, baseret på en konkret og individuel vurdering.

Det er dét princip, som hele serviceloven hviler på, og som beskrives i lovens paragraf 1.

Kommunerne skal altid tage hensyn til den enkelte borgers individuelle behov og forudsætninger.

At bevilge den rigtige hjælp til den enkelte handler derfor blandt andet om, at borgeren skal tilbydes en bolig, hvor der er den rette viden og de rette kompetencer i forhold til borgerens behov, og hvor borgeren passer ind i de sociale rammer og har mulighed for at skabe sociale relationer.

Det er nødvendigt for at kunne give den fagligt bedste og mest kvalificerede hjælp.

Derfor er jeg helt enig med spørgeren i, at kommunerne skal tage disse elementer med i deres samlede vurdering, når de visiterer til en plejebolig.

Regeringen arbejder for at styrke det frie og oplyste valg af plejebolig og for at sikre de bedste rammer for de borgere, der flytter på plejehjem.

Men det er ude lokalt, at kommunerne skal sikre det rette udbud af plejeboliger og finde det botilbud, som passer bedst til den enkelte borger.

At tilbyde den bolig, der passer bedst til den enkelte, handler i mine øjne også meget om at give borgeren valgmuligheder, når det kommer til bolig.

Og ikke mindst viden om, hvilke valgmuligheder, der er.

Jeg har sagt det mange gange før, men det er stadig lige vigtigt at understrege: Vi er alle sammen forskellige og skal kunne forblive forskellige, også når vi bliver gamle eller før vi bliver gamle, hvis vi har behov for pleje og omsorg pga. fx tidlig demens.

Derfor er en værdig pleje, som jeg ser det, en pleje, hvor vi hele tiden arbejder for at forbedre de ældres muligheder for at vælge mere selv.

Hvor der er noget at vælge imellem, og hvor det er endnu tydeligere, hvilke værdier hvert plejecenterarbejder efter.

For alle skal have indflydelse på sit eget liv og vide, hvad de går ind til. Alle skal opleve, at deres ønsker og valg bliver taget alvorligt og efterkommes.

Og særlig vigtig bliver visiteringen til rette tilbud, når det handler om de mange, som i dag flytter på plejehjem med en demenssygdom i bagagen.

Som en del af demenshandlingsplanen har vi derfor afsat midler til at få flere demensegnede plejehjem. Midlerne skal være med til at sikre, at de fysiske rammer på plejehjemmene bliver indrettet i forhold til de demente borgeres behov. For det ved vi, har stor betydning for deres trivsel og livskvalitet.

Men hvis personalet ikke har de rigtige værktøjer, så kan rammerne være nok så gode.

Derfor har vi også afsat 145 millioner kroner til et praksisnært kompetenceløft for de medarbejdere, der beskæftiger sig med mennesker med demens.

Det gør vi for at sikre den rette specialisering og viden om demens blandt personalet.

Et sådan kompetenceløft har direkte været efterspurgt af medarbejderne for det er naturligvis vigtigt, at de er godt klædt på.

Lad mig slutte med at sige, at vi hele tiden skal arbejde på at skabe en endnu mere tryk og værdig alderdom.

Både her på Christiansborg og ude i alle kommuner.

Jeg er enig i, at en værdig pleje og omsorg blandt andet handler om, at ældre ikke skal forholde sig til alt for mange fremmede ansigter i deres eget hjem, og at mennesker med behov for en plejebolig, skal tilbydes dét sted, der opfylder lige præcis deres individuelle behov.

Men det skal ikke være proceskrav og stive regler om organisering og tilrettelæggelse, der skal være den bærende værdi i den pleje, omsorg og behandling, som vi giver i ældreplejen.

Dét skal værdighed til gengæld.

Det handler om at tage udgangspunkt i det enkelte menneskes situation, den ældres livshistorie.

Hvis vi møder de ældre med behov for pleje med medmenneskelighed, respekt og forståelse, så er vi nået et godt stykke vej.